

દાનિયેલનું પુસ્તક - એકસો અડતાલીસમું

ભવિષ્યવાણીના કોષ્ટકોનું ઉદ્ઘાટન: હબક્કૂકનું દર્શન અને મિલરની સ્વપ્નદૃષ્ટિ

Jeff Pippenger

2024-03-20

ઉલાઈ નદીના દર્શન દ્વારા જે જ્ઞાનનો વધારો પ્રતિનિધિત્વ પામે છે, તે જ અંતે હબક્કૂકની બે પાટિયાઓ પર લખવામાં આવ્યો હતો.

“જે ભવિષ્યવાણીઓને તેઓએ દ્વિતીય આગમનના સમયને લાગુ પડતી ગણાવી હતી, તેમની સાથે એવી શિક્ષા ગૂંથાયેલી હતી જે તેમની અનિશ્ચિતતા અને આતુર પ્રતીક્ષાની સ્થિતિને વિશેષરૂપે અનુરૂપ હતી, અને તેમને આ વિશ્વાસમાં ધીરજપૂર્વક રાહ જોવાનું પ્રોત્સાહન આપતી હતી કે જે હવે તેમની સમજ માટે અંધકારમય હતું તે યોગ્ય સમયે સ્પષ્ટ કરવામાં આવશે.

“આ ભવિષ્યવાણીઓમાં હબક્કૂક 2:1-4 ની ભવિષ્યવાણી પણ હતી: ‘હું મારા પહેરા-સ્થાને ઊભો રહીશ, અને મિનાર ઉપર પોતાને સ્થાપીશ, અને તે મને શું કહે છે તે જોવા જોતો રહીશ, અને જ્યારે મને તાડના કરવામાં આવે ત્યારે હું શું ઉત્તર આપું તે પણ જોઉં. અને યહોવાએ મને ઉત્તર આપ્યો અને કહ્યું, દર્શન લખ, અને તેને પાટિયાં ઉપર સ્પષ્ટ લખ, જેથી જે તેને વાંચે તે દોડી શકે. કારણ કે આ દર્શન હજી નિર્ધારિત સમય માટે છે, પરંતુ અંતે તે બોલશે અને ખોટું નહીં ઠરે: ભલે તેમાં વિલંબ થાય, તો પણ તેની રાહ જો; કારણ કે તે નિશ્ચિતપણે આવશે, તે મોડું નહીં કરે. જો, જેની આત્મા ગર્વથી ફૂલી છે તે તેની અંદર સીધી નથી: પરંતુ ધર્મી માણસ પોતાની વિશ્વાસથી જીવશે.’”

“1842 જેટલા વહેલા સમયમાં જ, આ ભવિષ્યવાણીમાં આપેલ આ દિશાનિર્દેશ—‘દર્શન લખ, અને તેને પાટિયાઓ પર સ્પષ્ટ લખ, જેથી જે તેને વાંચે તે દોડી શકે’—એ ચાર્લ્સ ફ્રિયને દાનિયેલ અને પ્રકાશનના દર્શનોનું દૃશ્યરૂપે સ્પષ્ટીકરણ કરવા માટે એક ભવિષ્યવાણીય ચાર્ટ તૈયાર કરવાની પ્રેરણા આપી હતી. આ ચાર્ટનું પ્રકાશન હબક્કૂકને આપવામાં આવેલ આજ્ઞાની પૂર્ણતા તરીકે માનવામાં આવ્યું. જોકે, તે સમયે કોઈએ ધ્યાન આપ્યું નહોતું કે દર્શનની પૂર્ણતામાં એક દેખીતી વિલંબ—એક વિલંબનો સમય—એ જ ભવિષ્યવાણીમાં દર્શાવવામાં આવ્યો છે. નિરાશા પછી, આ શાસ્ત્રવચન અત્યંત અર્થસભર જણાયું: ‘કારણ કે દર્શન હજી નિર્ધારિત સમય માટે છે, પરંતુ અંતે તે બોલશે અને ખોટું ઠરશે નહિ: ભલે તે મોડું પડે, તો પણ તેની રાહ જો; કારણ કે તે નિશ્ચિત આવશે, તે મોડું નહીં પડે.... ધર્મી તો પોતાના વિશ્વાસથી જીવશે.’ The Great Controversy, 391, 392.”

હબક્કૂકની બે પાટિયાં પ્રબોધકીય રીતે બે સાક્ષીઓ છે. બાઇબલ અનુસાર, સત્યની સ્થાપના કરવા માટે બે સાક્ષીઓને એકત્ર લાવવામાં આવવાના હોય છે.

પરંતુ જો તે તારી વાત ન સાંભળે, તો તું તારી સાથે એક કે બેને વધુ લઈ જા, જેથી બે અથવા ત્રણ સાક્ષીઓના મુખે દરેક વાત સ્થિર કરવામાં આવે. મથિ 8:16.

જ્યારે હબક્કૂકની બે તકતીઓ (1843 અને 1850ની પાયોનિયર ચાર્ટ્સ) એકમેક પર આવરી મૂકવામાં આવે છે, ત્યારે તે મિલરના સ્વપ્નના “રત્નો” રહેલા સત્યોની પુષ્ટિ કરે છે. પ્રથમ તકતી પર દર્શાવાયેલી 1843ની ભૂલ, જ્યારે બીજી તકતી સાથે આવરી મૂકવામાં આવે છે, ત્યારે તે દર્શનના “વિલંબના સમય”ને સ્થાપિત કરે છે. મિલર (તે ઇતિહાસનો પ્રતીકાત્મક ચોકીદાર)એ પૂછ્યું કે પોતાના ઇતિહાસની ચર્ચા દરમિયાન તેને શું કહેવું હતું.

હું મારા પહેરા પર ઊભો રહીશ, અને મિનાર પર સ્થિર રહીશ; અને તે મને શું કહેશે તે જોવા માટે નિહાળતો રહીશ, અને જ્યારે મને ઠપકો આપવામાં આવશે ત્યારે હું શું ઉત્તર આપું તે જોઉં. હબક્કૂક 2:1

2:1.

પ્રભુએ મિલરને તે દર્શન લખવાની આજ્ઞા આપી, અને પોતાના સ્વપ્નમાં તેણે તે દર્શન સમાયેલ પેટિકાને પોતાના ઓરડાના મધ્યમાં આવેલી એક મેજ પર મૂકી.

ત્યારે યહોવાએ મને ઉત્તર આપ્યો અને કહ્યું, “દર્શન લખ, અને તેને ફલકો પર સ્પષ્ટરૂપે અંકિત કર, જેથી જે તેને વાંચે તે દોડી શકે.” હબક્કૂક 2:2.

પછી કોષ્ટકો વિલંબના સમય અને પ્રથમ નિરાશાની ઓળખ કરે છે.

કારણ કે આ દર્શન હજી નિર્ધારિત સમય માટે છે; પરંતુ અંતે તે બોલશે, અને ખોટું ઠરશે નહીં: જો કે તે વિલંબ કરે, તો તેની રાહ જો; કારણ કે તે નિશ્ચિતપણે આવશે, તે વિલંબ નહીં કરે. હબક્કૂક 2:3.

પછી જ્ઞાનના વધારા આધારે પ્રગટ થતી બે વર્ગોને દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

જો, જેનો આત્મા ઊંચકાયો છે તે તેની અંદર સીધો નથી; પરંતુ ધર્મી પોતાના વિશ્વાસથી જીવશે. હબક્કૂક 2:4.

દાનિયેલના બારમા અધ્યાયની પરીક્ષણપ્રક્રિયા દ્વારા ઉપાસકોના બે વર્ગો પ્રગટ કરવામાં આવશે.

અને તેણે કહ્યું, “દાનિયેલ, તું તારા માર્ગે જા; કારણ કે અંતકાળ સુધી આ વચનો બંધ અને મુદ્રિત રાખવામાં આવ્યા છે. ઘણા શુદ્ધ કરવામાં આવશે, નિર્મળ બનાવવામાં આવશે, અને કસોટી કરવામાં આવશે; પરંતુ દુષ્ટો દુષ્ટતાપૂર્વક વર્તશે; અને દુષ્ટોમાંથી કોઈ સમજી શકશે નહીં; પરંતુ જ્ઞાની સમજી શકશે.” દાનિયેલ 12:9, 10.

દાનિયેલના “જ્ઞાની” તેઓ છે જેઓ મથિ પચ્ચીસની જ્ઞાની કન્યાઓ હતા, જેઓ વિશ્વાસ દ્વારા ધર્મી ઠેરવવામાં આવ્યા હતા; અને દુષ્ટો તેઓ હતા જેઓ મૂર્ખ કન્યાઓ હતા, જેઓ અભિમાનમાં ફૂલાઈ ઊઠ્યા હતા. મિલરના સ્વપ્નના અંતે, રત્નો દસ કન્યાઓની દૃષ્ટાંતમાં તેલનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જે સંદેશ હતો.

“જ્યારે આપણે ઈશ્વર અમારી પાસે મોકલેલાં સંદેશાઓ સ્વીકારતા નથી, ત્યારે ઈશ્વરનો અન્માન થાય છે. આમ કરીને આપણે તે સુવર્ણ તેલનો ઇનકાર કરીએ છીએ, જે તે અમારી આત્માઓમાં ઢોળવા ઇચ્છે છે, જેથી તે અંધકારમાં રહેલાઓ સુધી પહોંચાડવામાં આવે. જ્યારે આ હાકલ આવશે, ‘જો, દુલ્હો આવે છે; તેને મળવા બહાર નીકળો,’ ત્યારે જેમણે પવિત્ર તેલ સ્વીકાર્યું નથી, જેમણે પોતાના હૃદયોમાં ખ્રિસ્તની કૃપાને જતનપૂર્વક પોષી નથી, તેઓ મૂર્ખ કન્યાઓની જેમ જાણશે કે તેઓ પોતાના પ્રભુને મળવા તૈયાર નથી. તે તેલ મેળવવાની શક્તિ તેઓમાં પોતે જ નથી, અને તેમનું જીવન વિખરાઈ જાય છે.” Review and Herald, July 20, 1897.

અંતિમ દિવસોમાં મિલરની મણિઓ દસગણું વધુ તેજસ્વી રીતે ચમકશે, અને દસ સંખ્યા તેમજ પ્રકાશ—બંને પરીક્ષાના પ્રતીકો છે. મિલરના સ્વપ્નના અંતમાં દર્શાવવામાં આવેલા અંતિમ દિવસોમાં, હબક્કૂકના પાટિયાં પર પ્રતિનિધિત થયેલો સત્યનો પ્રકાશ પરીક્ષાકારક સંદેશ ઉત્પન્ન કરે છે, જે દસ કુંવારીયોની દૃષ્ટાંતકથામાં મધ્યરાત્રિના ઘોષના પરીક્ષાકારક સંદેશ તરીકે પ્રગટ થાય છે. આ પરીક્ષાની પ્રક્રિયા મિલરાઈટ ઇતિહાસની પરીક્ષાની પ્રક્રિયાની પુનરાવર્તન છે, કારણ કે દસ કુંવારીયોની દૃષ્ટાંતકથા અંતિમ દિવસોમાં અક્ષરશઃ ફરીથી પુનરાવર્તિત થાય છે.

“મને ઘણી વાર દસ કુંવારીઓના દૃષ્ટાંત તરફ સંદર્ભિત કરવામાં આવે છે, જેમાંથી પાંચ બુદ્ધિશાળી હતી અને પાંચ મૂર્ખ. આ દૃષ્ટાંતનો પૂર્ણ અર્થમાં, અક્ષરશઃ, પૂર્ણ થયો છે અને થશે; કારણ કે તેનો આ સમય માટે વિશેષ અનુયોગ છે, અને ત્રીજા દેવદૂતના સંદેશની જેમ, તેનો પૂર્ણ થયો છે અને સમયના અંત સુધી વર્તમાન સત્ય તરીકે સતત યથાવત્ રહેશે.” Review and Herald, August 19, 1890.

વિલંબના સમયનો અનુભવ મિલરના સ્વપ્ન ના અંતે અક્ષરશઃ ફરીથી આવર્તિત થવાનો હતો, અને ત્યારબાદ તેના રત્નને સૂર્ય કરતાં દસ ગણાં વધુ તેજસ્વી પ્રકાશિત થવાના હતા; આ રીતે સ્વપ્ન થાય છે કે તે રત્નને દસ કન્યાઓના દૃષ્ટાંતમાં રહેલી અંતિમ પરીક્ષાનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. દસ પરીક્ષાનું પ્રતીક છે, અને દસ દિવસોના અંતે દાનિયેલ અને તેના ભાઈઓ પુરુષો બબેલના આહાર લેતાં લોકોથી દૃષ્ટિ ગોચર રીતે વધુ સુંદર અને વધુ હજુ દેખાતા હતા. હબક્કૂલમાં ગર્વીલા, જેઓ વિશ્વમાં સ્થિત નહિ પરંતુ ધૃત્વ અનુમાનથી જીવતા હતા, તેમણે બબેલનું સ્વભાવ વિકસાવ્યું. મિલરાઇટ ઇતિહાસમાં તેઓ બબેલની પુત્રીઓ બન્યા, અને હબક્કૂલમાં તેમના સ્વભાવની ઓળખ માટે પાપાશાહીનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

જો, જેની આત્મા ઊંચે ઉઠી છે તે તેની અંદર સીધી નથી; પરંતુ ધર્મી તો પોતાની શ્રદ્ધાથી જીવશે. હા, એ પણ કે દ્રાક્ષારસથી તે અતિક્રમ કરે છે, તે ગર્વીલો માણસ છે, ઘરમાં રહેતો નથી; તે પાતાળ સમાન પોતાની ઇચ્છાને વિશાળ કરે છે, અને મૃત્યુ જેવો છે, અને તૃપ્ત થઈ શકતો નથી; પરંતુ પોતાના પાસે સર્વ જાતિઓને ભેગી કરે છે, અને પોતાના માટે સર્વ પ્રજાઓને ઢગલાબંધ એકત્ર કરે છે: શું આ બધા તેની વિરુદ્ધ, કોઈ દૃષ્ટાંત અને તેની વિરુદ્ધ ઉપહાસરૂપ કહેવત ઉપાડી કહી નહિ ઊઠે કે, અફસોસ તેને, જે પોતાનું ન હોય તે વધારતો જાય છે! કેટલા સમય સુધી? અને તેને પણ, જે પોતાને ઘાટીલી માટીથી લાદે છે! શું અયાનક તેઓ ઊભા નહિ થાય કે જે તને દંશ આપશે, અને તેઓ જાગી નહિ ઊઠે કે જે તને ત્રાસ આપશે, અને તું તેઓ માટે લૂંટનો માલ બની જશે? કારણ કે તું ઘણી જાતિઓને લૂંટી છે, તેથી પ્રજાના બધા અવશેષો તને લૂંટી લેશે; મનુષ્યોના રક્તના કારણે, અને દેશ પર, શહેર પર, તથા તેમાં વસતા સર્વ પર થયેલા ઉપદ્રવના કારણે. હબક્કૂલ 2:4-8.

માથ્થી પચ્ચીસની કુંવારીયો પર લાવવામાં આવેલી પરીક્ષણની પ્રક્રિયા એવા ઉપાસકોના એક વર્ગને ઉત્પન્ન કરે છે, જેઓએ ઉત્તરનાં રાજા (પાપાસત્તા)નો સ્વભાવ વિકસાવ્યો છે; અને એ જ તે સત્તા છે જેણે "ઘણી જાતિઓને લૂંટી નાખી."

યહોવા એવું કહે છે: જુઓ, ઉત્તર દેશમાંથી એક પ્રજા આવી રહી છે, અને પૃથ્વીના છેડાઓમાંથી એક મહાન જાતિ ઊભી કરવામાં આવશે. તેઓ ધનુષ અને ભાલો પકડશે; તેઓ ફૂર છે, અને દયા રાખતા નથી; તેમનો અવાજ સમુદ્રની જેમ ગર્જે છે; અને તેઓ ઘોડાઓ પર સવાર થઈ, હે સિયોનની પુત્રી, તારાં વિરુદ્ધ યુદ્ધ માટે પુરુષોની માફક સૈન્યબદ્ધ થઈને આવે છે. અમે તેની ખ્યાતિ સાંભળી છે: અમારા હાથ નિર્બળ થઈ ગયા છે; વ્યથા અમને ઘેરી વળી છે, અને પ્રસવવેદના પામતી સ્ત્રી જેવું દુઃખ. ખેતરમાં બહાર ન જશો, ન માર્ગ પર ચાલશો; કેમ કે શત્રુની તલવાર અને ચારે બાજુ ભય છે. હે મારી પ્રજાની પુત્રી, તું ટાટ ઓઢ, અને રાખમાં આળોટ; એકમાત્ર પુત્ર માટે જેમ શોક કરવામાં આવે તેમ શોક કર; અતિ કડવું વિલાપ કર: કારણ કે લૂંટારુ અયાનક અમારા પર આવી પડશે. યિરમિયા 6:22-26.

હબક્કૂલની બે શ્રેણીઓ એ છે કે જેઓ વિશ્વાસ દ્વારા ધર્મી ઠરાવવામાં આવ્યા છે, અને જેઓએ બાબેલના ઉપદેશો ખાધા અને પીધા છે. મિલરના સ્વપ્નના અંતિમ દિવસોમાં જેઓ કુંવારીકાઓ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા છે, તેઓ અથવા તો ખ્રિસ્તના ચરિત્રનો વિકાસ કરે છે અને આ રીતે દેવની મુદ્રા પ્રાપ્ત કરે છે, અથવા તેઓ પાપાસત્તાના ચરિત્રનો વિકાસ કરે છે અને પશુની છાપ પ્રાપ્ત કરે છે.

"નૈતિક અંધકારની વચ્ચે સર યા પ્રકાશને તેજપૂર્વક પ્રગટ થવાનો સમય આવી પહોંચ્યો છે. ત્રીજા દેવદૂતનો સંદેશ વિશ્વમાં મોકલવામાં આવ્યો છે, જે મનુષ્યોને તેમના કપાળ પર કે તેમના હાથ પર પશુની અથવા તેની પ્રતિમાની છાપ સ્વીકારવા વિરુદ્ધ ચેતવણી આપે છે. આ છાપ સ્વીકારવાનો અર્થ એ છે કે પશુએ જેવો નિર્ણય કર્યો છે તે જ નિર્ણય પર આવવું, અને ઈશ્વરના વચનના સીધા વિરોધમાં તે જ વિચારોનું સમર્થન કરવું. જે કોઈ આ છાપ સ્વીકારે છે તેઓ સર્વ વિષે ઈશ્વર કહે છે, 'તે પણ ઈશ્વરના કોપના દ્રાક્ષારસને પીશે, જે તેમના પ્રકોપના પાત્રમાં અમિશ્રિત રીતે રેડવામાં આવ્યો છે; અને પવિત્ર દેવદૂતોની સમક્ષ અને મેષશિશુની સમક્ષ તેને અગ્નિ અને ગંધકથી પીડાવવામાં આવશે.'" Review

and Herald, July 13, 1897.

બાબેલનો દ્રાક્ષારસ પીતી કુમારીઓ અંતે દેવના ક્રોધનો દ્રાક્ષારસ પીશે. યશાયામાં એફ્રાયિમના મત્તાઓ વસ્તુઓને ઊંધું ફેરવીને પોતાની અંધ મત્તતા પ્રગટ કરે છે, અને એ ક્રિયાને “કુંભારની માટી” સમાન ગણવાની છે.

“દૈનિક”ને ખ્રિસ્તના પ્રતિક તરીકે ઓળખવું “દૈનિક” વિષયક સત્યને સંપૂર્ણપણે ઊંધું પાડી દે છે, કારણ કે “દૈનિક” શૈતાની પ્રતિક છે. “દૈનિક”ને મિલરે મૂર્તિપૂજકતાના રૂપમાં ઓળખ્યું હતું, અને આ ઓળખ હબક્કૂકની પાટિયાઓ પર સીધી રીતે પ્રતિનિધિત્વ પામે છે. થેસ્સલોનિકીઓમાં આવેલ તે અવતરણની મિલરે કરેલી શોધ, જેણે તેને સમજવાની મંજૂરી આપી કે “દૈનિક”માંથી “દૂર કરવામાં આવ્યું” તે મૂર્તિપૂજકતા જ હતી, જેથી ઈશ્વરના મંદિરમાં બેસનાર “પાપનો મનુષ્ય” પ્રગટ થાય, તે 2 થેસ્સલોનિકીઓ, અધ્યાય બેમાં આવેલું મુખ્ય સત્ય છે.

“હું આગળ વાંચતો રહ્યો, અને દાનિયેલ સિવાય અન્ય કોઈ એવી જગ્યાએ મને તે દૈનિક મળ્યું નહીં. ત્યારબાદ મેં [સંદર્ભસૂચિની મદદથી] તેના સંબંધમાં આવેલા તે શબ્દો લીધા, ‘દૂર કરવું,’ તે દૈનિકને દૂર કરશે; ‘જે સમયથી દૈનિક દૂર કરવામાં આવશે,’ વગેરે. હું આગળ વાંચતો રહ્યો, અને મને લાગ્યું કે આ પાઠ પર મને કોઈ પ્રકાશ મળશે નહીં; અંતે હું 2 થેસ્સલોનિકીઓ 2:7, 8 સુધી આવ્યો. ‘કારણ કે અધર્મનું રહસ્ય તો હમણાંથી જ કાર્ય કરે છે; માત્ર જે હવે રોકે છે તે ત્યાં સુધી રોકશે, જ્યાં સુધી તે માર્ગમાંથી દૂર કરવામાં ન આવે, અને પછી તે દુષ્ટ પ્રગટ થશે,’ વગેરે. અને જ્યારે હું તે પાઠ સુધી પહોંચ્યો, ત્યારે, અરે, સત્ય કેટલું સ્પષ્ટ અને મહિમામય દેખાયું! આ રહ્યું! એ જ તો દૈનિક છે! હવે, પૌલ ‘જે હવે રોકે છે,’ અથવા અવરોધે છે, તેનાથી શું અર્થ કરે છે? ‘પાપનો મનુષ્ય,’ અને ‘દુષ્ટ’ દ્વારા પોપશાહીનો અર્થ થાય છે. તો પછી, શું છે જે પોપશાહીને પ્રગટ થવાથી અવરોધે છે? કેમ, તે મૂર્તિપૂજકતા છે; તો પછી, ‘દૈનિક’નો અર્થ મૂર્તિપૂજકતા જ થવો જોઈએ.’—વિલિયમ મિલર, સેકન્ડ એક્ઝેન્ટ મેન્યુઅલ, પૃષ્ઠ 66.” એક્ઝેન્ટ રિવ્યુ એન્ડ સાબ્થ હેરાલ્ડ, 6 જાન્યુઆરી, 1853.

થેસ્સલોનિકીઓમાં “દૈનિક” નો અર્થ, જે મિલરે શોધ્યો હતો, તે આ અવતરણનો પ્રાથમિક સત્ય છે. જ્યારે પૌલ તેઓની ઓળખ કરે છે કે જેઓ સત્યને પ્રેમ કરતા નથી અને તેથી જેઓ પ્રબળ ભ્રમણા પ્રાપ્ત કરશે, ત્યારે નિશ્ચિતપણે તે સામાન્ય અર્થમાં સત્ય પ્રત્યેની દ્વેષભાવનાની ઓળખ કરે છે; પરંતુ આ અવતરણમાં સીધી રીતે ઉલ્લેખિત સત્ય એ છે કે “દૈનિક” મૂર્તિપૂજક રોમનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

દેહનો દીવો આંખ છે; તેથી જો તારી આંખ એકનિષ્ઠ હોય, તો તારું આખું દેહ પ્રકાશથી ભરેલું રહેશે. પરંતુ જો તારી આંખ દુષ્ટ હોય, તો તારું આખું દેહ અંધકારથી ભરેલું રહેશે. તેથી જે પ્રકાશ તારામાં છે તે જ જો અંધકાર હોય, તો તે અંધકાર કેટલો મહાન હશે! કોઈ મનુષ્ય બે માલિકોની સેવા કરી શકતો નથી; કારણ કે તે એકનો દ્વેષ કરશે અને બીજાને પ્રેમ કરશે; અથવા તો તે એકને ચાંપીને રહેશે અને બીજાનો તિરસ્કાર કરશે. તમે ઈશ્વર અને મામોન બંનેની સેવા કરી શકતા નથી. મથિ 6:22-24.

સત્ય માટેનો પ્રેમ જ હોય છે, અથવા સત્ય પ્રત્યેની દ્વેષભાવના જ હોય છે. કોઈ મધ્યસ્થ સ્થિતિ નથી. મથિ પંચવીસની મૂર્ખ કન્યાઓ પર આવતી પ્રબળ મોહભ્રાંતિ, અંતિમ કસોટીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી મિલરના રત્નોના પ્રકાશને તેઓએ નકાર્યા હોવાથી આધારિત છે. પ્રાચીન ઇઝરાયેલની અંતિમ કસોટી તેમની દસમી કસોટી હતી, અને અંતિમ દિવસોમાં મિલરના રત્નો દસ ગણાં વધુ તેજથી ઝળહળી ઊઠે છે. મિલરના રત્નોના અસ્વીકારનું પ્રતીક “the daily” છે, જેને એફ્રેમના મતવાળાઓએ એડવેન્ટિઝમની ત્રીજી પેઢીમાં ઉલટું ફેરવી નાખ્યું. “The daily” મૂર્તિપૂજકતાનું એક શૈતાની પ્રતીક છે. મતવાળાઓએ એક ખોટું રત્ન રજૂ કર્યું, જે તેઓ ધર્મત્યાગી પ્રોટેસ્ટન્ટવાદમાંથી લઈને આવ્યા હતા, અને જે “the daily” ને ખ્રિસ્તના પ્રતીક તરીકે ઓળખાવે છે.

મિલરે પોતાના રત્ન પોતી જે સમજ રાખી હતી તે તે ઉદ્ભવ યો હતો તે ઇતિહાસથી મર્યાદિત હતી. બીજું આગમન જ આગળની ભવિષ્યવાણીય ઘટના છે એવી દૃઢ માન્યતા ધરાવતા હોવાથી, 1798માં પાપાસત્તને લાગેલો ઘાતક ઘા, દાનિયેલ બેના યોથા અને અંતિમ પૃથ્વીજન્ય રાજ્ય નું જ પ્રતિનિધિત્વ કરી શકે તેમ હતો. “દૈનિક” વિષેની તેની સમજ પણ મર્યાદિત હતી, કારણ કે તેની સાક્ષી એવી છે કે પ્રકાશન દ્વારા તેને અભ્યાસની એક નિશ્ચિત પદ્ધતિ તરફ દોરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે તેણે પોતાની બાઇબલ, ક્રુડનની કોન્કોર્ડન્સનો ઉપયોગ કર્યો અને કેટલાક અખબારો વાંચ્યા. તે રીતે અભ્યાસ કરવાનો તેનો નિર્ણય તો માત્ર તેના મનમાં આવ્યો હતો.

“જે બાર વર્ષ હું દેઇસ્ટ હતો, તે સમય દરમિયાન મેં મને મળતી બધી ઇતિહાસગ્રંથો વાંચી; પરંતુ હવે હું બાઇબલને પ્રેમ કરતો હતો—તે ઈસુ વિષે શીખવતી હતી! તેમ છતાં બાઇબલનો ઘણો ભાગ મારા માટે હજી અંધકારમય હતો. 1818 અથવા 19માં, જ્યારે હું એક મિત્ર સાથે વાતચીત કરી રહ્યો હતો, જેને મેં મુલાકાત લીધી હતી, અને જેણે મને દેઇસ્ટ હતો ત્યારે બોલતાં ઓળખ્યો અને [સાંભળ્યો] હતો, તેણે થોડા અર્થસભર ઢબે પૂછ્યું, ‘આ લખાણ વિષે અને તે લખાણ વિષે તમે શું વિચારો છો?’—તે જૂના લખાણોનો ઉલ્લેખ કરતાં, જેઓ સામે હું દેઇસ્ટ તરીકે વાંધો ઉઠાવતો હતો. હું તેનો આશય સમજી ગયો, અને ઉત્તર આપ્યો—જો તમે મને સમય આપશો, તો હું તમને કહીશ કે તેમનો અર્થ શું છે. ‘તમને કેટલો સમય જોઈએ?’—‘મને ખબર નથી, પરંતુ હું તમને કહીશ,’ મેં ઉત્તર આપ્યો; કારણ કે હું માનતો ન હતો કે દેવે એવું પ્રકાશન આપ્યું હશે જે સમજવામાં ન આવી શકે. ત્યાર પછી મેં મારી બાઇબલનો અભ્યાસ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો, એમ માનતાં કે પવિત્ર આત્માનો અર્થ હું શોધી શકીશ. પરંતુ જેમ જ મેં આ નિશ્ચય કર્યો, તેમ જ મનમાં વિચાર આવ્યો—‘ધારો કે તમને એવો કોઈ અવતરણ મળે, જે તમે સમજી ન શકો, તો તમે શું કરશો?’ ત્યાર પછી બાઇબલનો અભ્યાસ કરવાની આ પદ્ધતિ મારા મનમાં આવી:—હું આવા અવતરણોના શબ્દો લઈશ, અને તેમને સમગ્ર બાઇબલમાં અનુસરું, અને આ રીતે તેમનો અર્થ શોધી કાઢીશ. મારા પાસે Cruden’s Concordance હતું, જે મને લાગે છે કે દુનિયામાં સર્વોત્તમ છે; તેથી મેં તે અને મારી બાઇબલ લીધી, અને મારી મેજ પર બેસી ગયો, અને બીજું કંઈ વાંચ્યું નહીં—ફક્ત થોડાં અખબારો જ થોડાં વાંચ્યાં—કારણ કે હું નક્કી કરી ચૂક્યો હતો કે મારી બાઇબલનો અર્થ શું છે તે મને જાણવું જ છે. Apollos Hale, The Second Advent Manual, 65.”

મિલરના રત્નો માત્ર તેમની અભ્યાસપદ્ધતિ દ્વારા જ ઓળખાયા નહોતા, પરંતુ દેવ તરફથી પ્રાપ્ત થયેલા સીધા પ્રકાશન દ્વારા પણ.

“દેવે પોતાના દૂતને મોકલ્યો કે તે એવા એક ખેડૂતના હૃદય પર કાર્ય કરે, જેણે બાઇબલ પર વિશ્વાસ કર્યો ન હતો, જેથી તેને ભવિષ્યવાણીઓની શોધ કરવા દોરી જાય. દેવના દૂતોએ વારંવાર તે પસંદ કરાયેલા વ્યક્તિની મુલાકાત લીધી, જેથી તેના મનને માર્ગદર્શન આપે અને તેની સમજ માટે એવી ભવિષ્યવાણીઓ ખોલી આપે, જે દેવના લોકો માટે સદાય અસ્પષ્ટ રહી હતી. સત્યની સાંકળનો આરંભ તેને આપવામાં આવ્યો, અને તેને એક પછી એક કડી શોધવા દોરી જવાયો, જ્યાં સુધી તેણે આશ્ચર્ય અને પ્રશંસાથી દેવના વચન પર નજર ન કરી. તેણે ત્યાં સત્યની એક સંપૂર્ણ સાંકળ જોઈ. જે વચનને તેણે પ્રેરણારહિત ગણ્યું હતું, તે હવે તેની દૃષ્ટિ સમક્ષ પોતાની સૌંદર્યતા અને મહિમામાં ખુલ્લું થયું. તેણે જોયું કે શાસ્ત્રનો એક ભાગ બીજા ભાગને સમજાવે છે; અને જ્યારે એક પાઠ તેની સમજ માટે બંધ હતો, ત્યારે તેણે વચનના બીજા ભાગમાં એવું કંઈક શોધ્યું, જે તેને સમજાવતું હતું. તેણે દેવના પવિત્ર વચનને આનંદ સાથે અને અતિ ગાઢ આદર તથા ભયભક્તિ સાથે માન આપ્યો.” Early Writings, 230.

જ્યારે સિસ્ટર વ્હાઇટ કહે છે કે “God sent His angel” to Miller, ત્યારે તે દર્શાવે છે કે મિલર પાસે મોકલવામાં આવેલ દેવદૂત ગેબ્રિયેલ હતો, કારણ કે “His angel” એ ગેબ્રિયેલને અપાયેલ એક શબ્દપ્રયોગ છે.

દૂતના શબ્દો, ‘હું ગેબ્રિ એલ છું, જે દેવની હાજરીમાં ઊભો રહું છું,’ દર્શાવે છે કે તે સ્વર્ગીય દરબારોમાં ઉચ્ચ સન્માનનું સ્થાન ધરાવે છે. જ્યારે તે દાનિયેલ પાસે સંદેશ લઈને આવ્યો, ત્યારે તેણે કહ્યું, ‘આ બાબતોમાં મારી સાથે ઊભો રહે એવો કોઈ નથી, માત્ર મીખાએલ [ખિસ્સેત્સ] તમારો રાજકુમાર છે.’ દાનિયેલ 10:21. પ્રકાશિત વાક્યમાં ગેબ્રિ એલ વિષે તારણહાર કહે છે કે, ‘તેણે પોતાનો દૂત મોકલીને તે પોતાના સેવક યોહાનને પ્રગટ કરી.’ પ્રકાશિત વાક્ય 1:1.” ધિઝાયર ઓફ એજેસ, 99.

ગેબ્રિએલે અને અન્ય દૂતોએ મિલરના “મનને માર્ગદર્શન આપ્યું અને” તેના “સમજવા માટે તે ભવિષ્યવાણીઓ ઉઘાડી” જે સદાકાળથી ઈશ્વરના લોકોને માટે અંધકારમય રહી હતી. તેનો સંદેશ માત્ર તેના અભ્યાસની પદ્ધતિ દ્વારા જ વિકસિત થયો ન હતો, પરંતુ દૈવી પ્રકાશન દ્વારા પણ થયો હતો. બાઇબલનો અભ્યાસ કરવા માટે તેણે જે પદ્ધતિ અપનાવી, તે જ અચાનક તેના મનમાં આવી. જ્યારે ઈશ્વર આપણા મનમાં સત્ય લાવે છે, ત્યારે તે બાઇબલને યોગ્ય રીતે વિભાગ કરીને સત્ય સુધી પહોંચવાની પ્રક્રિયા કરતાં ભિન્ન દૈવી પ્રકાશન હોય છે. મિલરે બંને કર્યું હતું, પરંતુ “the daily” વિષયને સમજવા માટે મિલર કેવી રીતે આવ્યો તેમાં દૈવી પ્રકાશન એક ભાગ હતું.

મિલરે દાનિયેલના આઠમા અધ્યાયની નવમીથી બારમી કલમોમાં લિંગના પરિવર્તનને ઓળખ્યું હોત નહીં, કારણ કે તેની પાસે માત્ર બાઇબલ અને એક એવી કોન્કોર્ડન્સ હતી, જેમાં બાઇબલની ભાષાઓ વિષેની કોઈ માહિતી નહોતી. ‘sur’ અને ‘rum’ — જે બંનેનો અનુવાદ “દૂર કરવું” એવો થાય છે — તેમના વચ્ચેનો ભેદ તે જોઈ શક્યો હોત નહીં. ‘miqdash’ અને ‘qodesh’ — જે બંનેનો અનુવાદ “પવિત્રસ્થાન” એવો થાય છે — તેમના વચ્ચેનો ભેદ પણ તે જોઈ શક્યો હોત નહીં.

તે બાઇબલમાં એકસો ચાર વખત જોવા મળતા ‘tamid’ શબ્દના સત્યને જોઈ શક્યો ન હતો. જે સત્ય તે જોઈ શક્યો ન હતો (અને એ જ સત્ય તેણે જોયું પણ હતું) તે એ હતું કે બાઇબલમાં હિબ્રુ શબ્દ ‘tamid’ એકસો ચાર વખત વપરાયો છે, પરંતુ હિબ્રુ શબ્દ ‘tamid’ માત્ર દાનિયેલના પુસ્તકમાં જ સંજ્ઞારૂપે વપરાયો છે. ‘Tamid’ હિબ્રુ શબ્દ છે, જેનો અર્થ “નિરંતર” એવો થાય છે, અને દાનિયેલના પુસ્તકમાં તેનો અનુવાદ “દૈનિક” તરીકે કરવામાં આવ્યો છે.

માત્ર દાનિયેલના ગ્રંથમાં જ આ શબ્દનો ઉપયોગ સંજ્ઞા તરીકે થયો છે, અને બાકીના નેવ્વાણું વખત તેનો ઉપયોગ ક્રિયાવિશેષણ તરીકે થયો છે. આ કારણે, જ્યારે કિંગ જેમ્સ બાઇબલના અનુવાદકો દાનિયેલમાં આ શબ્દનો પાંચ વખત સંજ્ઞા તરીકેનો ઉપયોગ સામે આવ્યો, જ્યારે બાઇબલના બીજા તમામ લેખકોએ આ શબ્દનો નેવ્વાણું વખત ક્રિયાવિશેષણ તરીકે ઉપયોગ કર્યો હતો, ત્યારે પુરાવાના ભારથી તેઓ દાનિયેલે આ શબ્દનો સંજ્ઞા તરીકે કર્યો ઉપયોગ “સુધારવા” મજબૂર બન્યા. દાનિયેલને “સુધારવા” માટે તેમણે આ શબ્દમાં “બલિદાન” શબ્દ ઉમેર્યો, અને આ રીતે સંજ્ઞાને ક્રિયાવિશેષણમાં ફેરવી દીધી. અને ત્યારબાદ અનુવાદકોને સુધારવા માટે એલેન વ્હાઇટને પ્રેરણા આપવામાં આવી કે તેઓ નોંધે કે તેમણે, “‘દૈનિક’ વિષે સંબંધમાં જોયું કે, ‘બલિદાન’ શબ્દ મનુષ્યની બુદ્ધિ દ્વારા પૂરવામાં આવ્યો હતો, અને તે મૂળ પાઠનો ભાગ નથી; અને પ્રભુએ તેનો યોગ્ય દૃષ્ટિકોણ તેઓને આપ્યો જેમણે ન્યાયના સમયની ઘોષણા પોકારી હતી.”

મિલર, પોતાની જ સાક્ષી પ્રમાણે, “the daily” ને સમજવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો હતો, અને અંતે તેણે તે 2 Thessalonians માં સમજ્યો. પરંતુ તેની પોતાની જ સાક્ષી મુજબ, જ્યારે તે કોઈ શબ્દને સમજવાનો પ્રયત્ન કરતો, ત્યારે તે એ શબ્દ જ્યાં જ્યાં વપરાયો હોય તે દરેક સ્થાનને ધ્યાનમાં લેતો; અને એ શબ્દ બાઇબલમાં અન્ય નિષ્ણં નેવાનું વખત વપરાયો છે. છતાં, “the daily” વિષે તેની સાક્ષી એવી છે કે તેને તે દાનિયેલના પુસ્તક સિવાય ક્યાંય મળ્યો નહોતો, જ્યારે તેણે કહ્યું: “I read on, and could find no other case in which it [the daily] was found, but in Daniel.” મિલર માત્ર પોતાની અભ્યાસ-પદ્ધતિ દ્વારા જ નહીં, પરંતુ દેવદૂતના સેવાકાર્ય દ્વારા તેને અપાયેલ દૈવી પ્રકાશનથી પણ તે રત્નો સુધી દોરાયો હતો.

આ કારણે "the daily" વિષે તેની સમજ સાચી હતી, પરંતુ મર્યાદિત હતી. દાનિયેલના ગ્રંથમાં "the daily" નો પાંચ વખત ઉલ્લેખ થાય છે, અને તેમાંની ત્રણ વાર જ્યારે "the daily" "taken away" થાય છે, ત્યારે તે ત્રણમાંથી એક પ્રસંગનો અર્થ બાકીના બે પ્રસંગોથી ભિન્ન છે—આ બાબત તે ઓળખી શક્ય ને નહોતી. એક વખત "the daily" હિબ્રૂ શબ્દ 'rum' સાથે વપરાયેલો છે, અને બાકીના બે વખત તે હિબ્રૂ શબ્દ 'sur' સાથે વપરાયેલો છે. બંને શબ્દોનો અનુવાદ "take away" એવો થાય છે, પરંતુ દાનિયેલ અંધ યાય આઠ, પદ અગિયારમાં 'rum' નો અર્થ "ઉપર ઉઠાવવું" અને "મહિમાવાન કરવું" એવો થાય છે, અને અંધ યાય અગિયાર, પદ એકત્રીસ, તથા અંધ યાય બાર, પદ અગિયારમાં 'sur' શબ્દનો અર્થ "દૂર કરવું" એવો થાય છે.

બાબિલોની આહાર લેતા અને પીતા ધર્મશાસ્ત્રીઓ એવો તર્ક કરે છે કે તમે કોઈ વસ્તુને દૂર કરો કે જ્યારે કોઈ વસ્તુને ઊંચે ઉઠાવો, ત્યારે બંને એક પ્રકારની દૂર કરવાની ક્રિયાનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે; તેથી બંને શબ્દોને સમાન અર્થ ધરાવતા તરીકે સમજવા જોઈએ. તેઓ દલીલ કરે છે કે "દૈનિક" વિશે જ્યાં જ્યાં ત્રણ વખત "લેવામાં આવ્યું" કહેવામાં આવ્યું છે, ત્યાં તેનો અર્થ હંમેશાં દૂર કરવો જ થાય છે; અને આમ કરીને તેઓ દર્શાવે છે કે દાનિયેલ પોતાના શબ્દોની પસંદગીમાં બેદરકાર હતો. તેઓ આ વાત ખુલ્લેઆમ કહેતા નથી, પરંતુ અનુમાનરૂપે તેઓ શીખવે છે કે દાનિયેલે ત્રણ પ્રસંગોમાં 'sur' શબ્દ જ વાપરવો જોઈએ હતો, કારણ કે ધર્મશાસ્ત્રીઓના મતે દરેક વખત "દૈનિક" "લેવામાં આવ્યું" ત્યારે તેનો અર્થ કથિત રીતે એક જ હતો.

અધ્યાય આઠની અગિયારથી ચૌદમી કલમોમાં તેઓ 'miqdash' અને 'qodesh' શબ્દો સાથે પણ એ જ કરે છે, જેને બંનેને "પવિત્રસ્થાન" તરીકે અનુવાદિત કરવામાં આવ્યા છે. તે ચાર કલમોમાં "પવિત્રસ્થાન"ના દરેક ઉલ્લેખમાં તેઓ આગ્રહ કરે છે કે તે બધા ઈશ્વરના પવિત્રસ્થાનનું જ પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. ફરીથી અનુમાનથી કહીએ તો, દાનિયેલે ત્રણેય ઉલ્લેખોમાં માત્ર 'qodesh' નો જ ઉપયોગ કરવો જોઈએ હતો, અને અગિયારમી કલમમાં 'miqdash' નો ઉપયોગ ન કરવો જોઈએ હતો. મિલરે તે શબ્દો વચ્ચેનો ભેદ ઓળખ્યો ન હોત, પરંતુ આધુનિક ધર્મશાસ્ત્રીઓ તેને ઓળખે છે, અને જ્યારે તેઓ એવું કરે છે, ત્યારે તેઓ આગ્રહ કરે છે કે કોઈ ભેદ સ્વીકારવામાં ન આવે. છતાં મિલર, જેણે આ શબ્દો વચ્ચેના ભેદોને ઓળખ્યા ન હતા, તે આધુનિક ધર્મશાસ્ત્રીઓની સમજણના વિરુદ્ધ નિષ્કર્ષે પહોંચ્યો.

વાસ્તવિકતા એ છે કે દાનિયેલ એક સતર્ક લેખક હતો, જે હિબ્રૂ ભાષાને જાણતો હતો અને બાબેલના અન્ય સર્વ જ્ઞાની પુરુષો કરતાં દસગણા વધુ બુદ્ધિશાળી ગણાયો હતો. જો કોઈને હિબ્રૂ ભાષાના યોગ્ય પ્રયોગની, અને તે વિશિષ્ટ ઇતિહાસમાં તેને કેવી રીતે યથાર્થ રીતે રજૂ કરવી તેની સમજ હતી, તો તે દાનિયેલ હતો. જો દાનિયેલે ભિન્ન શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો, તો તે એટલા માટે કે તેઓ ભિન્ન અર્થો પ્રગટ કરે, જેમને રજૂ કરવા તેણે જાણપૂર્વક પ્રયત્ન કર્યો હતો. જ્યારે દાનિયેલે જે શબ્દોનો વિશિષ્ટ રીતે ઉપયોગ કર્યો છે, અને જેમનો અનુવાદ "પવિત્રસ્થાન" અથવા "દૂર કરવું" તરીકે થયો છે, તેને સ્વીકારવામાં આવે છે, ત્યારે તેઓ "દૈનિક" વિષે મિલરની સમજણને સમર્થન આપે છે, જે મિલરે તે જ અવતરણમાં ઓળખી હતી જ્યાં પૌલ દર્શાવે છે કે સત્યનો દ્વેષ કરનારાઓને પ્રબળ ભ્રમણા પ્રાપ્ત થવી નિર્ધારિત છે.

જે લોકો સત્યનો દ્વેષ કરે છે અને તે અસત્યમાં વિશ્વાસ કરે છે જે પ્રબળ ભ્રમ ઉત્પન્ન કરે છે, તેઓ એકાઈમના મધ્યો તરીકે પણ દર્શાવવામાં આવ્યા છે, અને તેઓ બે વર્ગોમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. એક વર્ગ વિધાસંપન્ન નેતૃત્વનો છે અને બીજો વર્ગ અવિધાવાનનો છે, જે માત્ર તે જ સાંભળશે જે વિધાસંપન્ન લોકો તેમને શીખવશે. તેઓ એ લોકો છે, જે અસત્યોની આડમાં છુપાઈ જાય છે અને મૃત્યુ સાથે કરાર બાંધે છે. તેઓ મત્તી પચ્ચીસની મૂર્ખ કુંવારિકાઓ છે, અને હબક્કૂક બેમાં દર્શાવાયેલા તે લોકો છે, જેઓની આત્મા ઉદ્ધૃત થયો છે. તેઓ એ લોકો છે, જે મિલરના સ્વપ્નના પાયાના સત્યનો ઇનકાર કરે છે, જે અંતે દસ ગણાં વધુ તેજસ્વી રીતે પ્રકાશે છે (આધુનિક ઇઝરાયેલ માટે દસમી અને અંતિમ કસોટીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતાં), જેમ પ્રાચીન ઇઝરાયેલ માટેની દસમી અને અંતિમ કસોટીમાં તેનું પ્રતિકાત્મક પૂર્વરૂપ જોવા મળે છે.

આ અભ્યાસને અમે આગામી લેખમાં આગળ ચાલુ રાખીશું.

અને યહોવાએ મૂસાને કહ્યું, “આ લોકો કેટલા સમય સુધી મને ઉશ્કેરશે? અને મેં તેમના વચ્ચે જે સર્વ ચિહ્નો દર્શાવ્યા છે, તેમ છતાં તેઓ કેટલા સમય સુધી મારો વિશ્વાસ નહીં કરે? હું તેમને મહામારીથી પ્રહાર કરીશ અને તેમને વારસામાંથી વંચિત કરી દઈશ; અને તારાથી હું તેમના કરતાં વધુ મહાન અને વધુ શક્તિશાળી જાતિ ઉત્પન્ન કરીશ.” અને મૂસાએ યહોવાને કહ્યું, “ત્યારે મિસરીઓ તે સાંભળશે; કારણ કે તું તારી શક્તિથી આ લોકોને તેમના મધ્યમાંથી બહાર લાવ્યો છે. અને તેઓ આ દેશના રહેવાસીઓને કહેશે; કારણ કે તેઓએ સાંભળ્યું છે કે હે યહોવા, તું આ લોકોના મધ્યમાં છે, કે હે યહોવા, તું સામસામે દર્શન આપે છે, અને તારો મેઘ તેમના ઉપર સ્થિર રહે છે, અને તું દિવસે મેઘસ્તંભમાં અને રાત્રે અગ્નિસ્તંભમાં તેમના આગળ આગળ ચાલે છે. હવે જો તું આ બધાં લોકોને જાણે એક જ માણસને મારે તેમ મારી નાંખે, તો જે જાતિઓએ તારી કીર્તિ સાંભળી છે તેઓ એમ કહેશે, ‘યહોવા આ લોકોને તે દેશમાં પહોંચાડવા સમર્થ ન હતો, જેની તેણે તેમને શપથપૂર્વક પ્રતિજ્ઞા કરી હતી; તેથી તેણે તેમને અરણ્યમાં મારી નાખ્યા છે.’”

અને હવે, હું તને વિનંતી કરું છું, મારા પ્રભુની શક્તિ મહાન થાય, જેમ તું બોલ્યો છે તેમ, એમ કહીને: “યહોવા દીર્ઘશાંતિવાન અને મહાદયાળુ છે, અપરાધ અને ઉલ્લંઘન ક્ષમા કરનાર છે, તો પણ દોષીને ક્યારેય નિર્દોષ ઠરાવતો નથી; પિતાઓના અપરાધનો દંડ સંતાનો ઉપર, ત્રીજી અને ચોથી પેઢી સુધી, આણનાર છે.” હું તને વિનંતી કરું છું કે, તારી મહાકૃપા અનુસાર, આ પ્રજાનો અપરાધ ક્ષમા કર; જેમ તું મિસરથી અત્યાર સુધી આ પ્રજાને ક્ષમા કરતો આવ્યો છે તેમ. અને યહોવાએ કહ્યું, “તારા વચન અનુસાર મેં ક્ષમા કરી છે; પરંતુ મારા જીવનની સચ્ચાઈ જેવી નિશ્ચિત છે, તેમ સમગ્ર પૃથ્વી યહોવાના મહિમાથી પરિપૂર્ણ થશે. કારણ કે જેઓએ મારો મહિમા અને મારા ચમત્કારો, જે મેં મિસરમાં અને અરણ્યોમાં કર્યા, તે જોયા છે, અને હવે આ દસ વખત મારી પરીક્ષા લીધી છે, અને મારા શબ્દને માન્યો નથી; તેઓ નિશ્ચિતપણે તે દેશને નહીં જુએ, જે વિષે મેં તેમના પિતાઓને શપથ કર્યો હતો; અને જેઓએ મને ઉશ્કેર્યો છે, તેમાંનો એક પણ તેને નહીં જુએ. પરંતુ મારો સેવક કાલેબ, કારણ કે તેની અંદર ભિન્ન આત્મા હતો અને તેણે સંપૂર્ણપણે મારું અનુસરણ કર્યું છે, તેને હું તે દેશમાં લાવીશ, જ્યાં તે ગયો હતો; અને તેની સંતાન તેને અધિકારરૂપે પ્રાપ્ત કરશે.” ગણના 14:11-24.